

PROGRAMA DOCENT DE FORMACIÓ EN MALALTIES AUTOIMMUNS SISTÈMIQUES PER A RESIDENTS (PDR)

Adaptat del Grupo de Trabajo en Enfermedades Autoinmunes Sistémicas
de la Sociedad Española de Medicina Interna- (GEAS-SEMI)

28 DE GENER DE 2023

UNITAT DE MALALTIES SISTÈMIQUES DEL SERVEI DE MEDICINA INTERNA
Parc Taulí-Hospital Universitari

ÍNDIX

1. Introducció	2
2. Programa Docent (PDR)	2
2.1. Història clínica i exploració física a les MAS	2
2.2. Indicacions i interpretació de les proves complementàries a les MAS	3
2.3. Tractament de les principals MAS	3
2.4. Investigació	3
2.5. Altres	4
3. Pla d'Implantació i Adaptació	4
4. Sistemes d'avaluació	4
5. Unitat de Malalties autoimmunitàries sistèmiques del servei de Medicina interna del Parc Tauli-Hospital universitari (UMAS-MI Parc Tauli nivel docent GEAS-SEMI)	5
5.1. Integritats	5
5.2. Objectius	5
5.3. Activitats de formació continuada	5
5.4. Planning de treball	7
5.5. Línies de recerca a la UEAS-MI Parc Tauli	8

ÍNDIX DE TABLAS

Tabla 1. Horari setmanal de consulta externa UEAS-MI Parc Tauli	7
Tabla 2. Altres consultes	7

ANNEXOS

Anex 1. Informe d'avaluació de la rotació de Malalties Autoimmunitàries sistèmiques	9
---	---

1. Introducció

Aquest programa docent fa referència als coneixements i habilitats mínimes que els/les metges/metgesses en formació (MEF) de l'Especialitat de Medicina Interna han d'adquirir en l'àmbit de les Malalties Autoimmunes Sistèmiques (MAS) durant el seu període de formació. Està adaptat del programa de la Sociedad Española de Medicina Interna (SEMI) a través del seu "Grupo de trabajo en Enfermedades Autoinmunes Sistémicas (GEAS)", amb el vistiplau de la Comissió Nacional de l'Especialitat (Edició de Juliol 2017)

Aquesta formació s'adquirirà als Serveis de Medicina Interna, o en rotació establerta per les corresponents UEAS amb capacitat docent (segons nivell acreditat pel grup GEAS-SEMI). Aquest tipus de rotacions o estades són voluntàries dins del programa de l'especialitat en Medicina Interna. Tot i així, aquesta patologia forma part del currículum, inclosa dins del bloc de "Enfermedades autoinmunes y sistémicas", i permet als residents adquirir els coneixements i habilitats necessaris en aquest àmbit durant la seva formació.

2. Programa Docent de Residents (PDR)

A continuació, es detallen els coneixements i les habilitats bàsiques en les MAS que els MEF de l'Especialitat de Medicina Interna han d'adquirir durant el període de rotació.

2.1. Història clínica i exploració física a les MAS

2.1.1 Avaluació de pacients remesos per sospita de MAS: aproximació clínica sindròmica per establir la sospita diagnòstica d'una malaltia autoimmune.

2.1.2 Aproximació al diagnòstic diferencial dels principals símptomes guia (artritis, púrpura, fenomen de Raynaud, debilitat muscular...).

2.1.3 Orientació clínica dels tipus més habituals de malalties. Reconeixement de les lesions cutànies més característiques de cada entitat.

2.1.4 Diagnòstic diferencial a EAS

2.2. Indicacions i interpretació de les proves complementàries a les MAS

2.2.1 Principals alteracions analítiques a les MAS (proteïnúria, alteració del sediment urinari, alteracions de l'hemograma, deteriorament de la funció renal, elevació d'enzims musculars, etcètera).

2.2.2 Estratègia diagnòstica de laboratori d'immunologia a les MAS: conèixer la utilitat clínica dels principals autoanticossos, la seva indicació i rendibilitat, interpretació i ús racional en el seguiment de les MAS.

2.2.3 Utilitat de les diferents proves d'imatge (radiologia, ecocardiograma...) en el diagnòstic anatòmic i de l'activitat inflamatòria i les complicacions de les MAS.

2.2.4 Aprendre a utilitzar correctament les exploracions complementàries d'ús freqüent en aquestes malalties, de manera individualitzada segons els símptomes acompanyants: radiologia simple, ecografia osteomuscular, capilaroscòpia, prova de Schirmer, Rosa de Bengala, ...

2.3. Tractament de les principals MAS

2.3.1 Utilització de les mesures terapèutiques més habituals a les MAS. Valoració d'un plantejament terapèutic en pacients amb MAS.

2.3.2 Establir un ús racional d'aquests tractaments.

2.3.3 Ús racional dels corticoides a les MAS.

2.3.4 Aproximació a la teràpia immunosupressora i tractaments biològics: conèixer els tipus de fàrmacs, indicacions, efectes secundaris i possibilitats de combinació.

2.3.5 Valoració de les complicacions infeccioses en aquest grup de pacients.

2.3.6 Activitats preventives a les MAS (risc vascular, vacunes, osteoporosi).

2.4. Investigació

2.4.1 Realitzar un estudi de recerca, ja sigui de tipus observacional o experimental.

2.4.2 Realitzar una lectura crítica de la literatura científica relativa a les ciències de la salut.

2.4.3 Ser capaç de dissenyar un estudi (recollida de dades, anàlisi estadística, discussió i conclusions) que es pugui presentar com a comunicació o publicació.

2.4.4 Assistència i presentació de casos de MAS a les sessions clíniques i comitès de MAS.

2.4.5 Enviament de comunicacions a congressos o reunions científiques.

2.4.6 Participació en publicacions de la Unitat o Servei.

2.5. Altres

2.5.1 Millorar les competències per ser capaç d'informar de manera adequada pacients i familiars.

2.5.2 Conèixer i aplicar els protocols i les guies disponibles a les MAS.

2.5.3 Conèixer i manejar els principals sistemes d'informació mèdica i bibliogràfica.

2.5.4 Memòria d'activitats realitzades durant el rotatori/estada per la UEAS (inclosa al llibre del resident)

3. Pla d'Implantació i Adaptació

El servei de Medicina Interna de l'Hospital Parc Taulí de Sabadell compta amb una Unitat de Malalties Autoimmunes Sistèmiques (UEAS) acreditada per la SEMI des de 2013, amb capacitat docent (nivell IIIb). Aquesta unitat inclou un PDR en el seu programa docent, i els MEF de l'especialitat reben formació en MAS al mateix servei al llarg del període de formació, amb un període específic de rotació de dos mesos per la unitat. A més, la unitat té capacitat per acollir residents d'altres centres per a la seva formació en aquest camp.

4. Sistemes d'avaluació

Per a l'avaluació de la Formació rebuda al Programa docent per a Residents (PDR), s'utilitzarà el sistema comú de valoració de la formació MEF pel tutor del Servei o de la Unitat (UEAS), d'acord amb la comissió de Docència de l'Hospital (full avaluació, informe tutor)

5. Unitat de Malalties autoimmunitàries sistèmiques del servei de Medicina interna del Parc Tauli-Hospital universitari (UMAS-MI Parc Tauli nivel docente GEAS-SEMI)

5.1. Integrants

- Dra B Marí Alfonso (Responsable de la UMAS – MI)
- Dr C Feijoo Masso
- Dr E Esteve Valverde
- Dr J Mercader Torras

5.2. Objectius

Els seus objectius docents són els establerts al programa docent de formació en malalties autoimmunitàries sistèmiques per a residents (PDR) del Grupo de Trabajo en Enfermedades Autoinmunes Sistémicas de la Sociedad Española de Medicina Interna- (GEAS-SEMI)

5.3. Activitats de formació continuada:

5.3.1. Les sessions clíniques de Medicina constitueixen la forma més senzilla i eficaç de formació continuada. El calendari de les sessions específiques del residents de Medicina Interna durant la seva rotació per la UMAS-MI serà el següent:

- * Dimecres matí, 8h 15min (1er i 3er dimecres de mes): Curs “Actualització en malalties autoimmunes sistèmiques”
- * Dilluns i dijous alterns, 14:30 hores: presentació de casos clínics de la UEAS-MI
- * Sessió mensual de la UEC-Tauli, 15:00 hores: presentació de casos clínics per part dels serveis de la Unitat d’expertesa clínica integrada en la XUEC en malalties immunitàries (àrea de malalties autoimmunes sistèmiques) del que forma part la UMAS-MI

* Sesions pròpies del servei de Medicina interna (casos clínics, mortalitat, sessió bibliogràfica i sessió inter-serveis de Medicina Interna i especialitats).

5.3.2. Cursos/Jornades:

Abans o durant la rotació en MAS és aconsellable l'assistència a algun dels cursos que es detallen a continuació:

- Reunión Nacional de Actualización de Enfermedades Autoinmunes Sistémicas del GEAS-SEMI (periodicitat: anual; tipus d'informació: bàsica; Ubicació: variable)
- Reunión Nacional de Actualización de Enfermedades Autoinmunes Sistémicas de la Sociedad Española multidisciplinar de Enfermedades Autoinmunes Sistémicas (SEMAIS) (periodicitat: anual; tipus d'informació: bàsica; Ubicació: variable)
- Ten topics In Autoimmune Diseases And Rheumatology (periodicitat: anual; tipus d'informació: avançada; Ubicació: Barcelona)

5.3.3- Congressos internacionals:

Si el resident desenvolupa un estudi original durant el seu període de rotació per la UMAS, se l'estimularà a presentar-lo en algun dels congressos de màxima projecció internacional:

- EULAR congres (periodicitat: anual; tipus d'informació: avançada; Ubicació: Variable)
- ACR Annual Scientific Meeting (periodicitat: anual; tipus d'informació: avançada; Ubicació: Variable)

5.4. Planning de treball

Tabla 1. Horari setmanal de consulta externa UEAS-MI Parc Taulí

Horari	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
Matí 9:00- 11:00 h	Dr Mercader Dr Esteve	Dra Marí	Probes compl (quinzenal)	Dra Marí	URSI
				Reumatologia (artritis)	LABORATORI IMMUNOLOGIA
Matí 11:30- 13:30 h		MIDER (quinzenal)	Dr Esteve	Dr Feijoo	Dr Feijoo
				Oftalmo (mensual)	
Tarda 14:30 – 16:30 h			Capilaroscopia quinzenal		

Tabla 1. Altres consultes

Dermatologia	Dimarts quinzenals de 11:00 a 13:30 h Consulta MIDER (Dra Garcia-Dr Mercadé)
Immunologia	3 Divendres de 9:00-11:00 hores Dr JF Delgado
Oftalmología	2 dimarts de 8:00-11:00 hores Dr Saidy
Reumatologia	3 dijous (Dr Gómez, consulta poliartritis)

L'objectiu es que le resident s'incorpori a les consultes externes de la UMAS-MI Parc Tauli amb un grau d'autonomia d'acord amb el seu any de residència. En el cas dels pacients ingressats a planta amb MAS coneguda o amb alta sospita clínica, el resident realitzarà el seguiment del pacient de forma conjunta amb l'adjunt a càrrec del malalt

S'afavorirà, a més, la rotació en altres àrees específiques de les MAS per tal de millorar el seu grau de coneixement en determinades tècniques i exploracions (uveïtis, ull sec, immunologia, patologia articular), amb una cadència adequada per tal d'assolir els objectius de cada especialitat.

5.5. Línies de recerca de la UEAS-MI Parc Tauli

Els metges integrants de la UMAS-MI Parc Tauli formem part del grup d'investigació de Inflamació de la Fundació Institut d'investigació i innovació Parc Tauli (I3PT) i col.laborem de forma activa en els registres i grups nacionals d'estudi de les principals MAS. En determinades àrees, a més, existeix la possibilitat de co.laborar amb la unitat d'assaigs clínics (USAC) del Parc Tauli i la fundació Hospital Vall d'Hebrón-Institut de recerca (VHIR)

A manera de resum, les línies de treball específiques de la UMAS-MI Parc Tauli són:

- Esclerosi Sistèmica (Registre REMSCLE i CAPIDATA): Dra B Marí
- Síndrome de Sjögren: Dra B Marí
- Vasculitis petit vas: Dr J Mercader
- Vasculitis de gran vas: Dra B Marí, Dr J Mercader
- Sarcoïdosi i malaltia IgG4: Dr C Feijoo
- Síndrome antifosfolípid primari: Dr E Esteve
- Luspus eritematòs sistèmic: Dr C Feijoo i Dr E Esteve

Anex 1. Informe d'avaluació de la rotació de Malalties Autoimmunitàries sistèmiques

CONSORCI CORPORACIÓ SANITÀRIA PARC TAULÍ			
INFORME DE EVALUACIÓN DE ROTACIÓN			
APELLIDOS Y NOMBRE		DNI/OTROS	
CENTRO DOCENTE		CONSORCI CORPORACIÓ SANITÀRIA PARC TAULÍ	
TITULACIÓN	MEDICINA	ESPECIALIDAD:	MEDICINA INTERNA AÑO RESIDENCIA
TUTOR			
ROTACIÓN			
UNIDAD Y CENTRO		UNITAT MALATIES SISTÈMIQUES (SERVEI M.I). CORPORACIÓ SANITÀRIA PARC TAULÍ	
COLABORADOR DOCENTE		DURACIÓN	2 mesos
Fecha inicio		Fecha fin	
OBJETIVOS DE LA ROTACIÓN			GRADO DE CUMPLIM
Saber realizar una correcta anamnesis del pacient amb mal. autoimmune sistèmica			
Aconseguir capacitat i domini per realitzar una correcta exploració reumatològica			
Conèixer els símptomes i afeccions orgàniques de les mal.autoimmunes més freqüents			
Conèixer els criteris diagnòstics de les principals malalties autoimmunes sistèmiques			
Aprendre a utilitzar les exploracions complementàries d'ús més freqüent			
Conèixer la indicació i maneig del tractaments corticoide, immunosupresor i biològic			
A.- CONOCIMIENTOS Y HABILIDADES			CALIFICACIÓN
CONOCIMIENTOS ADQUIRIDOS			
RAZONAMIENTO/VALORACIÓN DEL PROBLEMA			
CAPACIDAD PARA TOMAR DECISIONES			
HABILIDADES ADQUIRIDAS			
USO RACIONAL DE RECURSOS			
SEGURIDAD DEL PACIENTE			
MEDIA A			#¡DIV/0!
B.- ACTITUDES			
MOTIVACIÓN			
PUNTUALIDAD/ASISTENCIA			
COMUNICACIÓN CON EL PACIENTE Y LA FAMILIA			
TRABAJO EN EQUIPO			
VALORES ÉTICOS Y PROFESIONALES			
MEDIA B			#¡DIV/0!
CALIFICACIÓN GLOBAL DE LA ROTACIÓN (70%A + 30% B)			#¡DIV/0!
OBSERVACIONES/ÁREAS DE MEJORA			
Localidad y fecha:			
EL COLABORADOR DOCENTE DE LA UNIDAD DE ROTACIÓN / EL TUTOR		Vº Bº. RESPONSABLE DE LA UNID/ ROTACIÓN	